

III МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Збірник матеріалів

20 червня 2024 р.

Хмельницький-Херсон, Україна

COLLECTION OF MATERIALS

III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**«FINANCIAL INSTRUMENTS
FOR SUSTAINABLE STATE DEVELOPMENT
IN THE CONDITIONS OF SYSTEMIC
ECONOMIC TRANSFORMATION»**

20th of June 2024

Khmelnytskyi - Kherson 2024

Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (20 червня 2024 р., м. Хмельницький – м. Херсон).– Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2024. – 370 с.
ISBN 978-617-8187-23-1 (електронне видання)

Організаційний комітет

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Олена ЧЕПЕЛЮК - д.т.н., професор, лауреат Національної премії України імені Бориса Патона, ректор Херсонського національного технічного університету.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА - д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

КООРДИНАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ:

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Анетта ЗЕЛІНСЬКА – доктор габілітована, професор Вроцлавського економічного університету (Республіка Польща);

Евангелос СІСКОС – д.е.н., професор кафедри міжнародних та європейських економічних досліджень Університету Західної Македонії (Греція);

Гіві БЕДІАНАШВІЛІ – д.е.н., академік Академії економічних наук, професор Тбіліського державного університету імені Івана Джавахішвілі, професор Європейського Університету (Грузія);

Ірина ГОНЧАРЕНКО – д.н. з держ. упр., професор, член-кореспондент Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету;

Павло ГРИГОРУК – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету;

Ірина ЛУК'ЯНЕНКО – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фінансів Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Олексій МІНЦ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;

Георгій РОГОВ – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова;

Марина СЛАТВІНСЬКА – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Одеського національного економічного університету;

Галина ТКАЧУК - д.е.н., професор, завідувач кафедри цифрових технологій фінансових операцій Одеського національного технологічного університету;

Ніла ХРУЩ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету;

Інна ШКОЛЬНИК - д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Сумського державного університету;

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ;

Олена ЄРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Оксана ПОСАДНІВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Наталія СТЕФАНОВИЧ – старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ.

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації», що відбулася 20 червня 2024 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 336.1:336.7

Кравченко Г. К., Єремян О. М. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ З ПДВ.....	251
Кузьменко А. О., Єремян О. М. СУТНІСТЬ, СКЛАДОВІ ТА ФУНКЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	254
Пажут Є. С., Пінчук Т. А. КЛАСИФІКАЦІЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ.....	257
Подоланчук О. А. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ.....	260
Сульжик О. В., Шрам Т. В. ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	263

СЕКЦІЯ 7. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ 267

Debelko A., Tarasiuk A. PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN MODERN CONDITIONS.....	267
Fedorovych I. M. PERSPECTIVES OF SOCIAL RISK MANAGEMENT IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF ANALYSIS OF FOREIGN SOCIAL INSURANCE MODELS.....	269
Petrukha N., Nazukov O. HUMAN CAPITAL AS A FACTOR FOR THE POST-WAR ENERGY SECTOR RECOVERY.....	273
Бородіна О. А. ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	276
Вербицька Г. Л. ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	279
Власюк І. І., Зубілевич С. Я. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ОСНОВА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРО ТРАНСФОРМАЦІЮ БІЗНЕСУ.....	282
Внукова Н. М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ВОЄННОГО СТАНУ.....	286
Возняк Г. В. СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	289
Джерелюк Ю. О. МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ РИЗИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	293
Донець Я. І., Акименко О. Ю. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК СТРИМУЮЧИЙ ТА ЗАОХОЧУВАЛЬНИЙ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА.....	296
Дюк Р. І., Белінська Я. В. КІБЕРРИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	299
Дяченко О. В., Червінська Л. П. РИЗИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	302
Кваша Т. К. ІНСТРУМЕНТИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ США ПІД ЧАС І ПІСЛЯ ВОЄН.....	305
Кічурчак М. В. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВ У СЕКТОРІ ІНФОРМАЦІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	308
Клименко К. В., Савостьяненко М. В. МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО	

Внукова Н. М.,
д.е.н., професор, провідний науковий співробітник,
НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрНУ,
м. Харків, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність. Реалізація кластерної політики є пріоритетним напрямом інноваційного розвитку в ЄС [1]. Саме інноваційна складова відіграє основну роль у формуванні кластерів і забезпеченні їх формування і розширення.

Мета – визначити загальні засади забезпечення реалізації кластерної політики у стимулюванні інноваційного процесу під час воєнного стану.

Виклад основної частини. Дослідники [2] вважають, що за рахунок інноваційності, розвитку взаємодопомоги, поєднання кооперації з конкуренцією та поширення обміну інформацією, знаннями, ноу-хау досягається ефективність кластерного механізму. Учасники кластера завдяки можливості здійснювати внутрішню спеціалізацію, скорочувати транзакційні витрати на впровадження інновацій одержують додаткові конкурентні переваги, що має важливе значення під час воєнного стану при обмеженості ресурсів і невизначеності ситуацій.

Інноваційні передумови формування кластерів проаналізовано у спільній українсько-польській монографії, присвяченій кластерній політиці [3]. Особливістю дослідження є визначення можливостей використання досвіду ЄС для посилення кластерної політики в Україні. Між тим питання всебічного аналізу сфера взаємовпливу кластерної політики ЄС і інноваційного процесу в умовах невизначеності і особливостей воєнного стану не досліджувались.

Стан інноваційного процесу під час воєнного стану з одного боку у певних сферах пришвидшився, але все ще залишається недостатнім рівень захисту і управління інтелектуальною власністю, наявні інструменти

стимулювання інноваційного процесу, розвитку дослідницької інфраструктури, яка через інтеграцію у мережі Європейських дослідницьких інфраструктур могла б сприяти посиленню взаємодії суб'єктів у становленні і розвитку кластерів [4].

Із досвіду Європейської Комісії, яка визначає кластери, як пов'язані групи компаній, розташовані поблизу одна від одної та які мають достатній масштаб для розвитку, вважається, що саме кластеризація є драйвером інноваційного процесу, який може вплинути на створення більше робочих місць (на кластери припадає майже 25% загальної зайнятості в ЄС), за рахунок синергії реєстрації більшої кількості міжнародних торгових марок і патентів [1], до яких можуть долучитися суб'єкти господарювання з України, зокрема, під час релокації бізнесу в умовах воєнного стану. Перспективним для інноваційного процесу є створення нових бізнес-можливостей для МСП для їх інтегрування у європейські та глобальні стратегічні ланцюги створення вартості, які є підґрунтям для сталого інноваційного процесу.

Наявність європейських кластерів за результатами Кластерної панорами ЄС [5] корелює з більш відчутною інноваційною поведінкою, економічною продуктивністю і результатами працевлаштування на рівні підприємств, підвищенням їх стійкості, що важливо для зниження ризиків невизначеності.

Для вирішення завдання щодо забезпечення кластерної політики у стимулюванні інноваційного процесу автором використано пошуковий сервіс Google Trends, який визначає пошукову активність користувачів глобальної мережі певної теми у різних регіонах світу в різні часові періоди [6], отже, можна визначити період воєнного стану в Україні. Здійснено пошуковий запит у Google Trends тем «кластерна політика», «інноваційний процес» за останні п'ять років (на 15 червня 2024 року). Результати зацікавленості цими темами показали, що пошуковий попит на тему кластерної політики є дуже низьким, за період воєнного стану він був статистично значимим тільки у серпні 2022 року. Щодо теми інноваційного процесу найбільший інтерес до нього був у квітні 2020 року. Під час воєнного стану він є надзвичайно низьким. Між тим у

регіональному розподілі виділяються міста Дніпро та Київ, Київська, а також Львівська та Харківська області, найбільш кластеризовані території.

Висновок. Розглянуте завдання із визначення загальних засад забезпечення реалізації кластерної політики у стимулюванні інноваційного процесу під час воєнного стану свідчить про нагальну необхідність розробки заходів для суттєвого просування змін і додаткового державного регулюючого втручання до впровадження європейських підходів з реалізації кластерної політики, що позитивно вплине на стан інноваційного процесу.

Література

1. Cluster policy : European Commission URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy/cluster-policy_en
2. Дегтяр А. О., Пивоваров О. В. Формування альтернативних механізмів державного управління розвитком медичного страхування на основі кластерів. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2013. № 2 (42). С. 53-57. URL: http://www.pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2013/11.pdf
3. Reviewers: A. Bolewski, G. Ślusarz, V. Dergachova, Cluster Policy of Innovative Development of the National Economy: Integration and Infrastructure Aspects : monograph / under the editorship of professor Svitlana Smerichevska. Poznań: Wydawnictwo naukowe WSPIA, 2020. 382 pages. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31413/78/monograph.pdf>
4. Внукова Н. М. Економіко-правове забезпечення розвитку дослідницької інфраструктури у кластерній політиці // Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. : «Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури у воєнний та повоєнний періоди» за матеріалами Інтернет-конференції (м. Харків, 28 лютого 2024 року) 2024. С. 5-13. URL: https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2024/02/conf_28.02.2024.pdf
5. Franco S., Murciego A., Salado J. P., Eduardo S., James W. European Cluster Panorama 2021 European Commission. 116 p. URL: https://clustercollaboration.eu/sites/default/files/2021-12/European_Cluster_Panorama_Report_0.pdf

6. Як користуватися сервісом Google Trends? URL: <https://adwservice.com.ua/uk/yak-korystuvatysya-servisom-google-trends>.

Доповідь представлена у межах виконання НДР «Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах глобальних викликів» – Державна реєстрація РК УкрІНТЕІ № 0120U104786.

Возняк Г. В.,
д.е.н., провідний науковий співробітник
відділу регіональної фінансової політики,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України»,
м. Львів, Україна

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Російсько-українська війна, пандемія, рекордна інфляція, масова міграція тощо дедалі частіше змушують експертів та аналітиків вести мову про кризи, причини, що їх обумовлюють та напрацьовувати інструменти антикризового регулювання. Не секрет, що сучасні кризи мають значний вплив на розвиток соціально-економічних систем різних рівнів, змінюючи закономірності поступу. Криза як форма прояву фінансово-економічної нестабільності, обумовлена різними шоками часто-густо призводить до зростання боргів, погіршення фінансового стану, посилення асиметрій публічних фінансів, обвалу ринку іпотечних цінних паперів, як наслідок – уповільнення темпів економічного зростання, прискорення інфляції, тощо. Кризові ситуації є перманентним явищем у багатьох країнах світу. Україна не виняток.

Дослідження кризових явищ у фінансовій науці ведуться довший час. Криза як негативне явище увійшло в науковий дискурс з кінця XIX ст. До того, цим терміном активно послуговувались в медицині (де криза означала різку

Наукове електронне видання

**ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВИ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 червня 2024 року

Адреса редакції:

ХНТУ, 2024

29016, Україна, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11

Тел. (095) 0987810

kafedrafinansiv.konf@gmail.com

ISBN 978-617-8187-23-1

(електронне видання)

Підписано до видання 20.08.2024. Формат 60x 84/8.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 31,51. Обл.-вид. арк. 33,88.

Замовлення № 3106.

Видано з готового оригінал-макету

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи:

серія ХС № 48 від 14.04.2005

видано Управлінням у справах преси та інформації

73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.

Тел. (050) 133-10-13, (050) 514-67-88

e-mail: printvvs@gmail.com